

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Ekspresno po pošti.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$2.50 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za inozemstvo \$5.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2687 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi: 1. pr. (Januar 1921) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je v tem dnevniku objavljena naročnina. Prosimo, da se vnaprej izjavite, da se vam ne ustavi list.

KDO POVZROČA NEPOKOJ?

Ko so v vojnem času plezale cene življenjskim potrebščinam navzgor, da je bilo strah in groza in so delavci zahtevali povzročanje meze, ker niso mogli s staro mezo izhajati, je velebitniško časopisje kazalo na delavce, da povzročajo nepokoj v industriji. Delavci niso molčali na te očitke, ampak so popolnoma pravilno odgovorili, da so povzročitelji nepokoja profitarji, ne glede na to, če so ti profitarji industrijski podjetniki, trgovci ali pa finančniki.

Zdaj sta minili več kot dve leti, odkar je bilo podpisano premirje, in nepokoj se zdaj pokazuje na drug način, toda vzroki so ravno tisti kot v vojnem času.

Podjetniki so pričeli že lanske pomladi počasi odpuščati delavce. To se je godilo počasi skoraj neopazano. Medtem ko so odpuščali delavce, ni bilo dobrih premoga na trgu, češ, da premog primanjkuje. Nepoučeni ljudje zunaj Wall Streeta so mislili, da gre skoraj ves premog za industrijo, ker primanjkuje na trgu.

Pričeli so odpuščati delavce v večjem številu, tako da je tudi javnost opazila to odpuščanje delavcev. Premog je pa kljub temu še vedno primanjkoval na trgu. Kdor je hotel imeti premog, ga je moral plačati po odrsniški ceni.

Prišlo je zopet odpuščanje delavcev v večjem številu, jesen je bila tukaj. Velebitniško časopisje je pričelo govoriti, da cene za življenjske potrebščine padajo, da ravno ni živ krst opaziti, da so cene padle le za en cent. To kričavo napovedovanje, da cene padajo, je imelo gotov namen. Gospodje v Wall Streetu so pričeli farmarje. Zlati spekulantje in trgovci so posušili farmarjem tako nizke cene, da niso bili farmarjem povrnjeni produktivski troški, ki so jih imeli z obdelovanjem tla. Da pa ne trpe samo farmarji, so pričeli trgati tudi mlečne delavce. Najprvo so prišli na vrsto slabo plačani in neorganizirani delavci, ki že tako niso mogli izhajati s mezo, ki so jo prejeli. Za njimi so se lotili delavcev, katerih organizacije so šibke. Na to so udarili soper farmarje. Najprvo bombažne nasadnike in za njimi tobakne nasadnike. Po tem delu so privatni blazniški interesi pričeli podaljševati delovni čas v tovarnah in obenem soper trgati delavske mezde.

Vse se je tako vrtilo, kakor da je bil za to igra s ljudskimi interesi izdelan nalašč program. In sdi se, da se zdaj lotijo boljše organiziranih delavcev, ko so že udarili po farmarjih in neorganiziranih in šibko organiziranih delavcih.

Medtem je pa preiskava pred senatnim odsekom došla, da je bilo pomanjkanje premoga na trgu umetno ustvarjena reč, da so profitarji bolj mašno želi, kajti dognano je, da je morala celo armadna uprava plačevati tono premoga po devet dolarjev dvajset centov, ki je stala pri rudniku le dva dolarja osemdeset centov.

Ta manipulacija pokazuje jasno kot beli dan, kdo povzroča nepokoj v industriji. To so ravno tisti ljudje — privatni velebitniški interesi, ki so povzročali nepokoj v vojnem času.

Seveda bodo tudi zdaj skušali odložiti krivdo za nepokoj na delavce in farmarje. Njih kazanje pa ne bo napravilo najmanjšega učinka na ljudi, ki imajo oči odprte in vidijo, kaj se godi okoli njih.

Krivi preroki! — Kapitalisti, ki zagovarjajo odprto delavnico in so nasprotniki delavske strokovne organizacije, se kaj radi poslužijo fraze, če zagovarjajo stavko-kastvo, da imajo delavci pravico delati, kjerkoli in kadar hočejo.

V resnici je pa stvar malo drugačna. Dokler bo postal sedanji gospodarski red, bodo delavci le takrat imeli pravico do dela, kadar jim bodo podjetniki dovolili delati.

Kje so tisti časi? — Bill so časi, ko so delavci zajtrkovali sunko z opečenimi jajci. Ali danes sedijo k takemu zajtrku k večjim ljudem, ki imajo precej rejeno denarno mošnjo. Delavec se mora v današnjih dneh zadovoljiti samo s kavo in kruhom, čeprav velebitniško časopisje kriči, da cene padajo.

DOPISI.

Joliet, Ill. — Delavske razmere v tukajšnji naselbini so slabe, kot so sploh povsod. Veliko tovarn je ustavilo obrat popolnoma za nedoločen čas, v drugih odpuščajo delavce in v nekaterih so pa skrajšali delovni čas. Krasni so časi za delavce. Za časa vojne so nam obljubovali vse mogoče, da obljubovali so nam celo luno in neba. In mi delavci smo vse to verjeli. Verjeli smo obljubam, da bo zavlada prava demokracija. Kupovali smo obveznice svobode, vojnohranilne in varčevalne znamke, sploh stvorili smo vse, kar nam je bilo le mogoče, da je bila poražena srednjeevropska avtokracija. In kaj smo mi delavci dosegli?

Ko je bilo končano svetovno klanje, ko je bilo podpisano premirje, so polagoma pričeli odpuščati delavce. Draginja je še vedno plezala navzgor. Koliko so delavci pridobili na znanj nad avtokracijo se je najbolj pokazalo v zadnji stari jeklarski in železarski delavci. Nastopili so složno in šli v stavko za boljše delavstvo v jeklarski industriji, da bodo tudi delavci vpisani v tovarnah jeklarskega trsta tudi priznani kot delavci in ne več kot sužnji. Po trimesčni stavki, katere je markaturo družina spravila v bedo in nesrečo, ker se je oče ali gospodar do skrajnosti boril za pravice delavstva in slovske družbe sploh. Ali ves ta solidarni nastop delavcev proti jeklarskemu trstu je bil zaman. In sedaj stoji organizirano delavstvo tam, kjer je bilo pred enim desetletjem.

Ali rojaki! Ne ustrašimo se, imejmo zavest, da naš boj še ni končan. Pravica delavstva mora enkrat smagati! Organizirajmo se politično, da bomo na dan volitev v glasovnice odšli, kakšna bo usoda delavstva v bodočnosti. Postavimo kandidate, prave delavske zastopnike za vse javne urade in glasujemo za nje na dan volitev, ker ti kandidate bodo v resnici zastopali delavstvo.

Kadar bodo v vseh uradih pravi delavski zastopniki, takrat bodo delavci smagali in izboljšali svoje delavske razmere in takrat bodo tudi stavke nepotrebne. Kajti stavka naredi le revščino in nesrečo v družini!

V Jolietu so se pričelo precej živahno življenje. Novoustanovljeno društvo "Slovenski narodni dom" je na delu, da spopolni politično življenje Slovencev v Jolietu. Kajti ravno Slovenski narodni dom nam bo služil veliko v izobražbo, ker v njem se bomo učili, prirejati shode, na katerih se bomo podučevali o delavskem položaju, na katerih se bomo podučili, kako rabiti na volilni dan glasovnice, da bo nam v korist.

Vsed tega ne odlašajmo, poprimo se tega narodnega dela, katero nas bo združilo in da bomo pokazali drugim narodom v tukajšnjem mestu, da smo Slovenci složen in kulturni narod, in da nas ne bodo več nazivljali "Austrian", ampak "Slovenski".

Nadalje naj omenim še to, da je društvo "Jolietka zavednost" št. 115 SNPJ. na svoji zadnji redni seji vzele v pretrsa družitev enot in zvez, kakor je zaključilo, da se popolnoma strinja s združitvijo in raditega glasovalo za izredno konvencijo SNPJ. in obenem izvoliti tudi delegata za to konvencijo.

Upajmo, da se združitve izvrši, kajti le na ta način bo blagostanje slovenskega naroda v Ameriki zagotovljeno, ker bomo imeli eno veliko podporno in kulturno organizacijo, ki bo v ponos vsem Jugoslovonom v ti deželi in tudi v stari domovini. — Ključam vam bratom vseh enot in zvez, naprej po pravi poti do združitve. — Jakob Moro.

(Opomba ured. — Za oblatno štivilko Prosvete smo dobili ta dopis preporno. Pozdrav.)

S pota. — Delavske razmere se obračajo. Ko sem potoval po državi Wyoming sem opazil, da nekateri premogovniki obratujejo s polno paro, vsaj oni, ki so last večjih premogovniških družb, do čim oni rovi, ki jih lastujejo majhne družbe obratujejo od dva do štiri dni na teden. Nekako iste razmere so tudi v državi Utah.

V državi Colorado so na delavske razmere slabše. V železnicah v Pueblo, Colo., so ustavili obrat, in kot sem opazil v angleških listih, bodo zopet pričeli kmalo z obratom, toda utrgali bodo plačo delavcem za 15 odstotkov.

Ženitovanja so pa na dnevnem redu. Na Silvestrov večer sem bil v Kellinworthu, Utah, in se udeležil ženitovanja rojaka Martin Ahlman, doma iz vasi Veliko Mlačjevo pri Grosupljem na Dolenjskem. Zvezal se je z rojakinjo Jodipino Travnik, doma iz istega kraja, ki je pred kratkim prišla iz stare domovine.

Na poti v Pueblo, Colo., sem se ogledal tudi pri slovenskih kmetih v Ewin, Utah, kjer je naseljenih na farmah precej naših rojakov. Tukaj županje in je tudi pastir rojak Dolinski.

Ko sem prišel v Pueblo, Colo., me je zopet čakala sreča, da sem bil povabljen na ženitovanje rojaka Fr. Novaka, doma iz vasi Ambruse na Dolenjskem. Zvezal se je z rojakinjo Ano Hočevar — doma iz Metlike na Dolenjskem, ki je tudi pred nedavnim prišla iz stare domovine.

Sploh se ženijo sedaj vsepovsod. Markaturo mlad udevec, ki mu je influencer ugrabil ljubljeno ženo, je sedaj dobil mlado ženo. Kajti sleherni Slovenec, ki pride iz stare domovine se rada kmalu poroči.

15. januarja me pa zopet čaka sreča. Povabljen sem namreč na svatbo rojaka Anton Slava, doma iz Knežake na Notranjskem. Poroka bo rojakinja Marijo Urš, doma iz Spodnji Zemov na Notranjskem.

V okolici Trinidada rovi obratujejo sedaj še vsaki dan. Kljub temu, da se nahajajo takorekoč sredi zima, je vreme tukaj pravo spomladansko. Sonce pošilja svoje gorke žarke na zemljo in tiki vselej kažejo po vejah in pojejo svoje ljubke pesmice, kot spominjajo. — Matjaž Pogorelec.

Aurora, Minn. — Kot je gotovo znano šelehernemu čitatelju je v tukajšnji okolici naseljenih precej število Slovencev. In če govorimo kdo pride iz stare domovine, Delavske razmere v tukajšnji okolici so pa precej slabše. Rudniki obratujejo še precej dobro, ali kaj pomaga, ker je pa za slabe delavce malo plače.

Tukaj so sedaj pričeli graditi veliko šolsko poslopje, v katerem se bo vsilil potek za mladinno in odrasle. To je zelo hvalevredno, ker Slovec potrebuje izobražbo in najbolj pa delavce.

V tukajšnji naselbini sta odprla mesnico in gročarijsko prodajalno rojaka John Skul in Tony Kozar. Tony Kozar je bil v mešarki obiti že 12 let. — K. K. poročevalka.

West Frankfort, Ill. — V tukajšnji okolici premogovniških delamo sedaj še vedno s polno paro. Zaslutek je pa bolj mračen in odvisen od prostora v rovu.

Kot je že sploh navada pri premogovniških družbah, da se ne brigajo dosti za varnost rudarjev v rovu, kadar se obratuje s polno paro. Baroni premoga se ne brigajo dosti za varnost, njim je le, da kolikor več je mogoče dobiti premoga iz rova.

V enem tukajšnjem premogovniku se je pripetila v noči od 13. — 14. januarja velika nesreča, katere žrtev je bilo devet oseb: sedem rudarjev je bilo težko ranjenih in dva sta pa dobila le bolj lahke poškodbe.

Na druženem polju se dosti dobro napredujejo. Apeliran na rojake, ki še niso pri nobenem podpornem društvu, da takoj pristopijo, ker ne vedo kje in kdaj jih čaka nesreča. Delavci smo v vedni nevarnosti. Pristopite k "Slovenski narodni podporni jednoti", ker ta organizacija je največja in najboljša slovenska podpora organizacija. — Poročevalca.

Indianapolis, Ind. — Od vsake v starem kraju sem dobil pismo, v katerem opozarja vse rojake v Ameriki, da naj nikar tukaj ne kupujejo krouce iz iste pošiljajo v staro domovino, ker so pri tem zelo odškodovani. Za en dolar se je dobilo v Jugoslaviji prve dni decembra meseca do 152 kron. Nadalje priporočam, da naj vsakdo raje kupi vozi listek drugega razreda na parniku in nihče se ne bo kosel. Kajti hrana v tretjem razredu je izredno slaba. — Frank Zonta.

FORDU JE ZAPET TRO V RUSIJI.

Avtomobilski magnat je poslal dvajset spionov v Rusijo.

Washington, 19. jan. — (Federated Press) — Pred nekaj dnevi je bil tukaj mož iz Detroita in je povedal, kaj je doživel avtomobilski kralj Henry Ford pred nekaj tedni.

V Fordovo privatno pisarno je stopil tujec in dejal Fordu sledeče: "Gospod Ford, vi ste prodajali avtomobile in motorne voze vsem pametnevcem, ki so poskušali stirmoglaviti sovjetsko vlado v Rusiji. To je bil seveda vaš business, moj business pa je, da vas informiram, da je hodočelj v Rusiji za vasle zaprt Henry Fordu."

Avtomobilski magnat je protestiral, da ni sovražnik ruske svobode.

"Ne pripovedujte mi tega," je nadaljeval obiskovalec. "Pred kratkim ste izbrali dvajset mož za vašo volunsko službo v sovjetski Rusiji. Tukaj so imena. (Tujec je pokazal Fordu, polo papirja.) Šest volunov je zapustilo Ameriko in zdaj so nahajajo v tehle mestih. (Obiskovalec je naštel Fordu imena šestihih mest.) Ostalih šest pa odpotuje (navedel je datume). Ali ni tako, gospod Ford?"

Ford je zopet protestiral.

"Svetujem vam, da pokličete šest mož domov v njihovo lastno dobro, druge pa pridržite v Ameriki. Vse podrobnosti glede vaših volunov so dobro znane v Moskvi in hito minuto, ko prekorajajo rusko mejo, boro aretirani."

Nato je Ford priznal, da sovražnik sovjete, toda izrazil je upanje, da sovjetska vlada kmalu padne.

"Gospod Ford, vi igrate vlogo bedaka in plačati boste bedakovo ceno," je rekel obiskovalec. "V Rusiji je na tisoče Fordovih avtomobilov, ali vi se bili zaplenjeni v odprti vojni bedakom, katerim ste jih vi prodali. To je edin način, da se pridejo vaši avtomobili v Rusijo, ne vaši drugi način vam je pa Rusija zaprta. Da ste mi zdravi, gospod!"

Henry Ford je drugi dan telefonsko svojemu emfatičnemu obiskovalcu, da naj hitro pride k njemu, ker mu ima nekaj pojasniti — toda obiskovalec se je zahvalil. Ford ga ni več videl.

TERZISTIL DELAVCI SE GIBLJSO.

Peterson, N. J. — Tukajšnji organizirani tiskovni delavci so obdržali velik javen shod, na katerem so protestirali proti podaljšanju delovnega časa. Sklenili so, da zastavkajo, ko se pokaže prva ugodna prilika.

Skozi devet mesecev so bile tovarne v Petersonu zaprte, v nekaterih so pa delali s polovičnim časom. Tako so podjetniki iztrgali delavce, da so jim lahko trgali mezo od dvajset do petdeset odstotkov. Zdaj so pa pričeli tovarnarji odpirati svoje tovarne in zahtevajo, da delavci delajo v tednu čem in štirideset mesto štiri in štirideset ur. Poleg pa hočejo še znižati mezo za dvajset odstotkov. Delavci so si v avgustu leta 1919 priporili osem in štirideset ur dela v tednu.

PAMETEN OBČINSKI SVET.

Seattle, Wash. — Mestni svet je odklonil resolucijo, ki znižuje vsem mestnim uslužbencom mezo za petnajst odstotkov. Za resolucijo je glasoval edini mestni svetovalec, ki je je izdelal in predlagal. Občinski svet se je postavil na stališče, da sedanja draginja ne opravičuje meznega znižanja.

Organizirani delavci so smatrali Thompsonovo resolucijo kot prvi potek, da se znižajo tudi mezde industrialnih delavcev v tovarnah, ki so lastnina privatnih podjetnikov.

NEVAREN BANDIT PRIJET.

Chicago, Ill. — Carl Stepina, ki je bil ranjen, ko je hotel v družbi John Beumhaugha oropati šoferja poljejskega podnačelnika in ki je kasneje pobegnil iz bolnišnice, ko ga je čuvalo šest policajev, je zopet prijet. Našli so ga v stanovanju njegove soproge. Zaradi njegovega bega je bilo šest policajev kaznovanih na devet in dvajset dni brez plače.

"BOG JE DAL POST IN BOG GA JE VZEL."

Danville, Ill. — Mrs. Sadie Harrington, ki je 28. novembra prenehala jesti, češ da ji je "Bog ukazal", da se mora postiti toliko časa, dokler se njen soprog ne izpreobrne k njeni veri, je v soboto končala svoj post, ko jo je obiskal duhovnik Payne iz Eldora, da in ji naredil dolgo pridigo ob njeni postitvi, v kateri je ležala ves čas svojega posta in zraven se je imela skat vode. Ko je prišel njen mož k njej v sobo, mu je rekla Sadie, da ji je "Bog spustil", da zdaj lahko preneha s postom. Ernie se je pa lokavo smejal in ji prinesel toliko koka, da je tehtala šest funtov. Ernie je pozneje dejal, da vložil toliko, za ločitev zakonca, ker ne mara več živeti z versko norico.

KAPITALIST IZVERIL SAMO MOR.

Chicago, Ill. — Albert I. Laurer, tajnik blaginje jeklarske družbe Briggs & Turivas, ki je bil obojen na tri leta ječe zaradi podkupovanja davčnih uradnikov, se je umiril s plinom. Laurer je bil spoznan krivim, da je ponudil zvezenemu kolektorju, da hodišnerska davka \$15,000 podkupuje, če mu pomaga, da plača manj davka. Kolektor je pa zavrnil podkupnino in ovdal kapitalista, ki je bil potem obojen v triletni zapor in na plačanje gladi \$45,000.

DEVET UR DELA, MEZDA JE PA SAMO ZA OSEM.

Chicago, Ill. — Pullman kompanija se je poslužila nove zvišaje, da zniža mezo delavcem. Družba ni direktno znižala mezde, ampak je uvedla 9-urni delavnik, plača pa delavce samo za osem ur dela.

Kako se podaljšanje delavnika ujema s trditvami, da se mezde znižujejo, ker ni naročil, je karika, ki jo res nihče drugi ne more rešiti kot privatni podjetniki. Če primanjkuje naročila, zakaj se pa podaljšuje delovni čas?

PROHIBICIONA JE BODILA PLANCE.

New York, N. Y. — Sodnijska statistika pokazuje, da je bilo v leta 1920, prvem letu prohibicije, aretiranih 5813 oseb zaradi pijančevanja v New Yorku, to je 156 oseb več kakor 1919, ko še ni bilo prohibicije.

KAKO PODJETNIKI RAZUMEJO REKONSTRUKCIJO.

Plainfield, N. J. — Wood Newspaper Machinery kompanija namonja, da bodo delavci od ponedeljka naprej delali osem in štirideset ur v tednu mento štiri in štirideset.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi:

"Zajedno". Spisal Ivan Molek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje težke posledice suspendiranega zakona in mazaškega zdravljenja spolnih bolezni. Resnična slika guli družabnih razmer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnice, ima 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Zakon blaginje". Spisal J. Howard Moore, prevel J. M. Poljudna znanstvena razprava o razvoju življenja in sloveka in ponavljanju fizičnega in duševnega razvoja pri slehernem posamezniku. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti in pojasnjuje rane instinkte, ki jih vidimo vsak dan pri otrocih. Knjiga ima 12 slik, je trdo vezana, šteje 86 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Kdor naroči obojem obe knjigi knjigi, je dobil na tri dolarje poštnine prosto. — Z naročbo je poslani denar po Money Orderu, čeku ali v gotovini v registriranem pisnu.

Kdor ljubi dobro, pošlame štivo, naj takoj naroči obe knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila prejema tajnik Leposlovno-znanstvene knjižnice S. N. P. J.:

Frank Alaj, 2124 So. Crawford Ave. Chicago, Ill. (Adv.)

Inozemstvo.

na škodo je ogromna. — (Pachuca je glavno mesto države Hidalgo in šteje okrog 40.000 prebivalcev. V okoli so bogati srebrni rudniki.)

Gomperz sopes izvoljen predsednikom Panameriškega sveta.

Mexico City, 18. jan. — Gomperz, predsednik Ameriške delavske federacije, je bil na večerji pri kongresu Panameriške delavske zveze poveljnik izvoljen za predsednika. Ameriški delegati so danes odpravili domov, čeprav kongres še ni zaključen. Prihodnji kongres se vrši v mestu Guatemala v srednjeameriški republiki enakega imena.

Viharji na Havajih.

Honolulu, Havaji, 18. jan. — Veliki viharji z deževnimi nalivi so povzročili pol milijona dolarjev škodo na otoku Kauaiju. Povoden je odnesel več železniških mostov in hiš. Stiri osebe so utonule.

Churchill je odločil vojno ministristvo.

London, 18. jan. — Uradno je naznanjeno, da je Winston Churchill odločil portfelj vojnega ministra in sprejel mesto kolonialnega ministra. Vrnok spremembe ni naveden. Lloyd George je ponudil Churchillovo mesto lordu Derbyju, ki je pa odklonil. V poluradnih krogih se govori, da je Churchillova ostavka posledica dolgotrajnega nesporazuma z Lloydom Georgeom zaradi ruskega problema in razorožitvenega vprašanja glede Nemčije.

Blokada Reke je odpravljena.

Rim, 17. jan. — General Cavaglia je naznanil, da je blokada Reke končana.

Okradeni imigranti na Dunaju.

Dunaj, 18. jan. — Policija je zasedla pet milijonov kron, katere je neki menjalec iz New Yorka prispeval od imigrantov.

Dva Irca ustreljena v ujetništvo.

London, 19. jan. — Uradno se poroča iz Dublina, da je straža ustrelila dva Irca republikana, ki sta bila internirana v Ballykintiarju. Podrobnosti so zamolčane.

Dublin, 19. jan. — Irski rebeli so danes aktivnejši kot so bili kdaj poprej brez ozira na vojno stanje. Od zadnje sobote je bilo pet napadov na policiste in vojaške in štiri vojaške barake so bile zapaljene. Pri napadu na črno-rujavce pri Galwayu je bil vođa policijske čete težko ranjen.

D'Annunzio je zapustil Reko.

Trst, 19. jan. — Gabriel D'Annunzio je zapustil Reko večerj zjutraj v avtomobilu. Njegov odhod je bil patetičen. Pesnik je imel dolg poslovilni govor v mestni zbornici, in začasni guverner, dr. Anton Grosi, mu je odgovoril. Prodajalnice so bile zaprte in v mestu so bile demonstracije.

Nova turška zmaga v Anatoliji.

Carigrad, 19. jan. — Uradno poročilo nacionalistične vlade v Angori se glasi, da so bili Grki zopet poraženi severozahodno od Bilezikia, 65 milj južno od Carigrada. Turki so ujeli 800 Grkov in vplnili šest topov.

Sultanova vlada grozi s ostavko.

Carigrad, 19. jan. — Sultanova vlada grozi s demisijo, ker so Francozi zasedli pet vladnih poslopj z Carigradu.

"Babnška je bolna."

Pariz, 19. januarja. — Katarija Breškova, znana "mati ruske revolucije", kateri pravijo ruski revolucionarji na kratko "babnška", je nevarno zbolela in se nahaja v bolnišnici blizu Pariza. Breškova se je udeležila "ruske ustavodajne skupščine", katero sta aranzirala Kerenski in Miljukov v Parizu. Stara je 78 let.

Mehiško mesto poplavičeno.

Mexico City, 19. jan. — Nad mestom Pachuca se je podrija in voda je poplavičala mesto. Dva set oseb je utonilo in trideset je telesno poškodovanih. Material

Okrog konstituante.

"Nadreg" z dne 24. decembra, piše:

Eden naših urednikov je danes obiskal socialistične poslance, ki so se za nekoliko dni vrnili domov, in je imel z načelnikom socialističnega kluba sodrugom Etbinom Kristanom daljši razgovor. Na vprašanje, koliko je rosnice v povestih o njegovi avdienci pri regentu, je s. E. K. izjavil:

"Koncem zadnjega tedna je regent povabil več načelnikov parlamentarnih klubov, da slihi njih mnenje o položaju stvari z ozirom na demisijo Vesničeve vlade, in na potrebo sestave novega kabineta. Nas klub je sklenil, da se njegov načelnik odzove temu vabilu in v soboto večer sem bil radi tega pri regentu. Ta je vprašal, kako gledamo na položaj in na bodočo ustavo. In če bi eventualno mogli sodelovati v vladi. Odgovoril sem mu, da ne vidim sedaj nobene možnosti kakršnekoli kombinacije, v kateri bi bilo prostora za nas. Želeli bi pa, da se sestavi vlada, ki bi resnično skrbela za izboljšanje razmer stvari v gospodarskem oziru, ker je tudi izboljšanje političnih razmer največ odvisno od tega. Veliko važnost polagamo na ozdravitev in okrepitev industrije, in sicer prav tako v interesu države, kakor tudi v interesu delavstva, ki prihaja v čedalje bolj prekeren položaj. Dolej se je v tem oziru veliko zagrelo in treba bo hiteti, da se popravijo škodljive posledice sedanjega zanemarjanja.

Pogovor je natošel na staneže razmere in jaz sem omenil s posebnim oziranjem na Rusijo, da se sicer ne strinjamo z marksističnimi eksperimenti, da pa odklanjamo vsako politiko zmanjšanja vmešavanja v domače ruske razmere in želimo, da se ruskomu narodu samemu propusti urediti njegovega doma. Če se pa po kaže kakršnekoli prilika, da bi se moglo Rusiji v njenem strmenjenju po okrevanju in konsolidiranju gospodarsko pomagati, želimo, da se to zgodi.

Opozoril sem na razne govorce, ki se razpisajo o namenu, namenu struj, med temi tudi govoro, da se ruskomu konstituantu, Pordariu sem, da bi bilo to po našem globokem prepričanju najbolj nesrečna politika, da bi se hotel omajati itak v vseh krogih opozarjamo vero, da se more v legalni in konstitucionalni smeri sredstva doseči primerni napredek in bi utegnili okrepiti prav tako struje, ki se že nikakor niso moge živeti v edinstvo naroda.

Ker hočem biti odkritost, moram ob tej priliki namenoviti, da smo po svojih načelih in po svojem programu republikanov. Nismo sicer atentatorji, pač pa pripravljeni odrednega političnega dela in od napredovne izjave družabne oblike, za katere preidejo še ni bila govda. Naš načelni program nas vodi tudi pri delu za ustavo. V njem moramo pač zahtevati vse demokratično - politično svobodščino, to da sedanjost gre tudi za nekaj več. Moderna ustava se mora vjvneti s potrebnimi časi in zato zahtevamo v njej tudi primerno gospodarske in socialne garancije, ki naj omogočijo tak razvoj, da bo zadnji član naroda lahko dočel plodov dela in kulture. V tej smeri smo pripravljali modelovati kot opoznanijska skupina s podajanjem primernih predlogov z njih utemeljevanjem dolžnosti.

Na regentovo vprašanje, ali so nam v konstituantu kakšne stranke blizu sem odgovoril, da je danes o tem težko govoriti. V skupščini so pač stranke, s katerimi je sodelovanje skoraj nemogoče, sicer na bo šele delo prineslo več jasnosti, ker se po volilnih programih težko sodi, kaj nekatere skupine res mislijo in namravljajo. Želeli bi se, da bi na vseh straneh stvarnost stala pred partizanovom, kar se pa dosedaj ni prav močno pokazalo.

"Socialno demokratični klub hoče delati in če bi bila navseh straneh enako dobra volja, bi bilo upravičeno domneva, da dobi država ustavo, ki ji bo resnična opora v njenem razvoju, da ne zaostanemo za drugimi kulturnimi narodi, temveč pridemo preji ališje v prve vrste.

Ko se je regent nato zahvalil za informacijo, sem se poslovil.

Nas urednik je omenil, da so prišla o večerši (setri) seji nasprotujoča poročila in je vprašal, če bi sodrug Kristan povedal o tem kaj pozitivnega. Sodrug E. K. je odgovoril:

"Pred tretjo sejo so bila pri začetnem predsedništvu Pašiću dolgotrajna porajanja klubovskih načelnikov zaradi dnevnega reda in splošnega postopanja. Socialisti smo že na drugi seji podali znano vamo izjavo glede na poslovnik, in smo zastopali svoje stališče tudi pri omenjenih porajanjih. Jaz sem predlagal, da naj se konstituanta pač konstituirata, vprašanje prisega pa naj se odloži, dokler ne izdela skupščina sama svojega poslovnika. Utemeljeval sem ta predlog s poverenostjo skupščine in z dejstvom, da je celo v spornem proizvodnem poslovanju konstituentni rezervirana pravica, da izpremeni poslovnik. Jaz sem se, da ga lahko izpremeni od prve do zadnje besede in kadarkoli hoče. Celotni zastopnik demokratov, Davidović, je priporočal ta predlog kot izhod iz krizičnega položaja. Tudi od strani komunistov, od dr. Drinkovića in zomoljeradnikov so bili podani več ali manj podobni predlogi. Toda gospod Pašić se je upiral vsem, med tem ko ni zastopnik nobene druge skupine mogel sprejeti njegovih priporočil. Spornost je bil torej nenogod. V sredo dopoldne je bila seja konstituenta in na dnevnem redu je bilo poročilo verifikacijskega odbora. Gospod Pašić pa je nenadoma hotel spraviti tudi priego in volitev predsednika na dnevni red. Z nekatrini drugimi skupinami vred smo temu odločno ugovarjali in začetni predsednik se je vdal. Sklenil pa je popoldne novo sejo. Ta se je pričela majhnim viharjem, ker se ni čital zapisnik, kar bi se bilo moralo zgoditi tudi po tem poslovniku, ki ga omenja gospod Pašić v enomeru "svet" zakon.

V imenu socialističnega kluba sem se jaz oglašal s besedi, da podam izjavo pred prehodom na dnevni red. To so storili tudi nekateri drugi zastopniki, med tem ko so bili ostali, ki niso bili prišli do svojih mestov, seje sploh niso nastopili. Ko je govoril zastopnik komunistov, Sina Marković, je začel de valjena hrupa, pri katerem so tudi desničarske stranke hotele pokreniti, da zaje s pesmi biti po pulth. Nenadoma je dr. Pašić zapustil predsedniško mesto. Njegov in natočen razumel, zakaj da "predida" sejo. Širje hoteli zastopniki, ki so v ornatu de nastopiti kakali, so to najbrže smatrali za znamenje, da je prišel njih čas. Nenadoma pa so imeli pred sabo kaos in manj veličastno so an odhiti v dvorane. Črez nekaj časa se je vrnil predsednik na svoje mesto. Sina Marković je bil še vedno na govorniškem odru. Zopet se je prijel hrup, nenadoma pa je Marković zapustil dvorano. Ko sem jaz dobil besedo, sem podal izjavo v imenu našega kluba, ki je že v vaših rokah. Mi smo vstrajali na svojem stališču, da je poslovnik oktroiran in smo vse postopanje ozučili za neslvesto. S podobno izjavo so se nam pridružili republikanci. Za nas je in ostane jasno, da je vsa procedura do tistega časa, ko bo konstituanta imela svoj poslovnik, ledjena in da je s tem majhnini, ki se proti takemu oktroiranju ne more brantiti, storjena krivica za katero so odgovorne validske stranke, katere zadnje odgovornost tudi za eventualne posledice.

Predsednik vlade v demisiji, dr. Vesnik, je zopet čutil potrebo, da jstati opozicijskim skupinam "juristične tekeje in je s tem protokiral odločen nastop svojih demokratičev, ki so z glasnimi medijci protestirali proti takemu postopanju. Tekom teh dvorogov je med drugim sodrug dr. Korun vprašal, kaj je pravzaprav s podpisom dr. Korovića in dr. Drinkovića na provizoričnem poslovniku. Dr. Vesnik je nato na javni seji enostavno zatrdil, da je dr. Korosec poslovnik podpisal, med tem ko je dr. Korosec nam na seji klubskih načelnikov trdil, da tega ni storil. Glede na podpis dr. Drinkovića je bil gospod Vesnik očitno bolj v zadreg, zašel je namreč govorniti o Kovačevićem podpisu za katerega ni bil bil vprašan. Rele na ponovne interpeleacije socialistov je izjavil, da se je od dr. Drinkovića zahtevalo, da podpis ali pa izjavo konkretno je. Ker zadnjega ni storil, je

Slovenska Narodna

Ustanovljena 6. aprila 1904.

Podporna Jednota

Ustanovljena 17. junija 1917 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 3857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODBOR

Predsednik: Vincenc Cahnar, podpredsednik: Anton Hraš, Box 140, Cannonsburg, Pa., gl. tajnik: Matthew J. Turk, tajnik bolnišniške oddelka: Paul Barger, gl. blagajnik: John Vagrich, upravitelj glavnice: Phil Goline.

POROTNI ODBOR.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill.; Martha Zemanek, Box 278, Harborsburg, Ohio; Jos. Radick, Box 423, Smithton, Pa.; Frank Samrak, 5805 Prosser Ave., Cleveland, Ohio; John Krstina, 1008 West 34, La Salle, Ill.

POSREDOVNI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Barger, predsednik, 3857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHOVNO OKROŽJE: Jos. Radick, Box 284, Moon Run, Pa. ANTON RADICK, Box 72, Wick Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šolar, Box 104, Green, Kan.; se jugoslav. Leo Kubar, Box 248, Gilbert, Minn.; se severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 1817 Waterloo St., Cullwood, Ohio; John Ambrosi, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.; Peter Baruch, 3123 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cahnar, John Underwood in Matt Petrovič.

Zdravstveni odbor.

Predsednik: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trebil, Box 181, Lawrence, Pa. John Owen, 242 Engelwood, Detroit, Mich. Jos. Štuh, 1191 E. 85 St., Cleveland, Ohio. Mary Udovic, 1944 So. Karlov Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Kary, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POSREDOVNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Zverzak.

POZORI: Korespondenca s gl. oddelki, ki deluje v glavnem uradu, se vrši tabele VSA PISMA, ki so naslovljene na poslo gl. predsednika in na poslo: Predsedništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE POSPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki so usle gl. izvrševalnega odbora in jednote vabe se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z SLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na poslo: Slagajništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodke glavnice poslovanja in gl. izvrševalnega odbora se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku zdravstvenega odbora, glavar naslov je zgoraj.

Vsi prihodki na gl. poslovalni račun se naj pošiljajo na poslo: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse prihodke poslovalnega glavnice se naj pošiljajo na poslo: Predsedništvo S. N. P. J., 3857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, razen tiskanih, opredeljenih in opredeljenih, ki so v svoji in glavnici jednote, naj se pošiljajo na poslo: "Prosveta", 3857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

smatrala vlada to za znamenje njegovega soglasja. Sodrug Korun je takoj konstatiral, da ne gre za razlaganje, temveč za enostavno vprašanje ali je Drinković podpisal ali ne, in ker je iz Vesničevih besed razvidno, da tega ni storil, je moral biti njegov podpis — motivacije gori, motivacije doli — falfificiran. Ta incident je bil precej razburljiv in kakor kaže, ima že svoje posledice.

Nato je napoved zbornice prišla do dnevnega reda. Izvršili se je, kakor je večina hotela — ne v želji po spornem delu, temveč z brutalnim majoritarizmom. Pri tem je jasno, da bi bili radikalni radi speljali nekatere opozicijske skupine, ki so jim posebnim neprijetne, na led in jih pripravili ob mandate, njih volitev pa ob zastopstvo v konstituantu. Na take linance socialisti pač ne gredo, ker so od svojih volitev poslani v konstituanto, da opravljajo tam delo v interesu delavskega razreda in da vrše kontrolo, katere bi se senkejonnarji pač najraje iznebili.

NA RAZPOLAGO IMAMO SE NEKAJ LISTOV "AMERIKANCA DEJAVNEGA KOLEDARJA" letnik 1921, kar so nam nekateri zastopniki in tajniki vrnili neprodane liste. Zgor je bolj, naj polje naročilo tukaj. Polje te lahko pošite manke. Naročila naslovite: Proletarec, 3839 West 30th Street, Chicago, Ill. Koledar stane mehko vesen 75c, vesen v glatno \$1.00.

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste že kaj pomagali valim trpečim sorodnikom v domovini? Ako sta, tedaj nikar ne pozabite jim še nadalje kaj poslati.

Ne pozabite,

da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša postrežba je vedno med najboljšimi. Pri posiljanju vašega denarja se vedno poslužite naše trdke: Vam gotovo ne boje nikdar št, ker naše cene so najnižje in isplačamo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokazamo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 4% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine (pose) za potovanje in uredimo vse BREZPLAČNO.

Vam preskrbimo svojo in starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Za vsako potrebo pridite osebno ali po pošti na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd St. NEW YORK, N. Y. 1907 Second Ave.

Nov potres v južni Ameriki.

Santiago, Chile, 19. jan. — V ponedeljek zjutraj je bil tukaj sliovit potresni sunk. Prebivalci so prestrašeni bežali na ulice.

Januar 1921 31 dni

EMIL KISS, BANKIR

125 Second Ave., New York, N. Y.

V svojo petindvajset letno skušnjo stavim na razpolago moj bančni urad vsem Jugoslovancem na vseh vrst poslo kot:

Posiljanje denarja v vse kraje Jugoslavije po najnižji ceni, bodisi v kronah, dinarjih ali dolarjih.

Prodajam vozne listke za vse črte po vatanovljeni ceni.

Prejemam denar na uloge in plačam 4% obresti.

Ako želite dobiti svojce v Ameriki, obrnite se na našo banko, katere vam da vse potrebne pojasnila in ugodnosti, kakor jih zamorete dobiti.

Novice iz Jugoslavije.

PASIŠ SEŠTAVIL VLADO.

Pred prazniki je regent poveril stvarni državniku in voditelju radikalne stranke Nikoli Pašiću sestavo nove vlade. Nikola Pašić je mandat sprejel in za ta čas bojičnik praznikov začel pregovore z voditelji posameznih strank, da vidi, pod katerimi pogoji bi bili pripravljeni sodelovati v vladi, ki naj da državi ustavo.

Dejstvo, da je Nikola Pašić sprejel od regenta mu poverjeni mandat, je značilno in važno. Pašić se je pogovarjal zaradi obrazloženja nove vlade s strankarstvi voditelji že prej preden je prejel očiteljni mandat. Logično je, ako sklepamo, da je bil rezultat neoficielnih pogajanj toliko ugoden, da je Pašić dobil upanje, da bo šlo. Če tega rezultata ne bi bilo, potem je težko verjeti, da bi se bil Pašić tako koščjivega posla kakor je sestavljanje vlade iz tako diametralno nasprotnojučih si strank sploh lotil; on bi bil gotovo namenjen mu mandat oddati, če bi bil šutil, da bodo ostala njegova prizadevanja brezuspešna. Nikola Pašić ni mož, ki bi rad doživljal blamaže, ampak ve kaj dela.

Izgledi, da bodo dobili vlado, ki bo državi prinesla ustavo — kakorokoli — so tukaj ugodni. Glavno je, da bo enkrat ustava tukaj, a katero bo izrečeno, da imamo državo. Kako bo ta ustava izgledala, je paš posttranskega značaja. Če dobimo centralistično ustavo in se bo ta izkazala kot dobra, potem ne vemo, kaj je ne bi držali. Če se bo pa izkazala, kot za njo, bo pa še vedno čas, da jo izpremenimo. Isto velja o avtonomistični ustavi. Če bo dobra, bo prav. Če bo pa za naše nove razmere za njo, bo pa še. Glavno je, da je enkrat hiša tu. Če stoji v tej hiši klavir na desni

in leva na levi strani, bomo oboje toliko časa pustili pri miru, dokler nam bo to všeč. Kadar se bo pa pokazala potreba, da oba predmeta premestimo, jih bomo pa premestili.

Volitev predsednika za konstituantno pred božičem je že pokazala, da obstoji močan blok v parlamentu, ki bi lahko sestavil vlado. Toda tudi opozicija bi bila močna tako močna, da bi lahko prav znatno in močno tudi uspešno ovirala delo v konstituenti. Med obema parlamentarnima blokoma se je Pašić odločil za srednjo pot pomirljivosti. Kakor javljajo najnovejša poročila iz Beograda, se je izrekel Pašić za to, da ne namerava sestaviti vlade samo iz enega bloka, ampak da je njegov cilj koncentracija ali vsaj širša koalicija najmočnejših strank v svojem razgovoru, ki ga je imel z zastopniki demokratskega kluba, je z ozirom na naš notranji in zunanji položaj naglašal potrebo, da se pritegne na ustavotvorno delo, kolikor mogoče veliko strank, katerim je treba omogočiti sodelovanje v konstituenti, oziroma v vladi, s premenbo vseh onih določil sedanjege poslovnika, ki danes jako veliko stranke ovirajo, da pridejo v konstituentno.

V tej Pašićevi izjavi leže jako velike kompromise na korist koalicijski vladi, ki bodo gotovo sedaj zaenkrat še —? in poostren položaj znatno omilile in olajšale. Pametna popustljivost bo boljše, kakor nespravljiva trdglavost.

Zelo zanimiva je okolnost, da je zagrozil mandatu se odpovedati — Stojan Protić. Protić je človek brezokvirne vdomednosti, ki pa vedno ve kaj hoče. Če pa svojo grožnjo res uresniči, pa še namemno mudi, da se bo on trajno odrekel političnemu delovanju. Nasprotno! Potem je danes ali jutri pričakovati kako iznenadenje na katero danes še nihče ni mislil. Njegov čas bo že zopet prišel ker ne bo miroval,

dokler se bo vrget temu ali onem tako polno pod noge, da se bo preko padlega povzpел zopet on do politične moči.

Komunisti so tudi za buržoazno republiko! Komunistični "Novi Svet" piše: "Pripravljeni smo in naša dolžnost je, da do določenega momenta pomagamo tudi vsakemu buržoaznemu republikanizmu, ki v sedanjih revolucionarni situaciji pomeni za nas korak dalje k proletarski revoluciji in nas ne vodi v vrtilnece krvavih plemenskih bojev ali Horthyjeve ali kakšne druge kontrarevolucije." — K temu komentira socialistični dnevnik "Naprej" v Ljubljani: Mi se sedaj samo še vprašujemo koliko je pri komunistih ostalo še "komunizma"! Na shodu v "Union" so komunisti kričali, da hočejo takoj sovjetsko republiko in nobene druge, čeprav so vedeli, da tudi socialni demokrati smatrajo dosego buržoazne republike tudi le za korak dalje k socialistični republiki. Komunisti so torej sami že social-patrijote.

Porota — visoka šola za tatove, 15. dec. ponoči je bil izvršen drzen vlom v buket kolodvorske restavracije, od koder je vlomilec odnesel plačilnemu natakarju Francetu Averju 4300 K avstrijskih kron. Tat je izvršil vlom na popolnoma enak način, kakor je vlomilsko pot že pred zadnjo poroto opisal neki drug vlomilec, ki je iz restavracije odnesel 25 namiznih priv in je bil obsojen na tri leta težke ječe. Iz tega sklepajo, da je moral tat poslušati zadevno javno poročno razpravo. Porota je visoka šola za tatove, toraj ni čudno, če je tak naval k sedanji poroti.

Rekord samomorilstva je doseglja Budimpešta, saj dan je približno 12 samomorov, največ med revnimi ljudstvom, ki silno trpi in strada valed draginje, ki jo dandanj buržoazni teroristi povzra vsega še umetno vdrinjejo.

Nekaj pojasnil glede dohodninskega davka za leto 1920.

Washington, D. C. — Trgovci z zemljišči morajo biti še posebno previdni pri določitvi dohodninskega davka. Navesti morajo natančno vse dobičke, katere je imel pri svoji trgovini, bodisi, da je prodal posestvo za desetstotno dolarjev ali pa že razbije avtomobil, pri katerem je imel samo deset dolarjev dobička.

Pri določitvi dobička mora vsak davkoplačevalec vzeti kot podlago posestu tržno ceno od 1. marca 1913. N. pr. zemljišni trgovec je kupil leta 1908 posestvo za 8000 dolarjev; to posestvo je bilo vredno marca meseca 1913 12.000 in lanske leto je pa prodal za 15.000. Imel je torej aktualnega dobička 7000, toda po davčnem zakonu pa plača dohodninski davek samo od 9000 dolarjev, ker za toliko je bilo posestvo več vredno kot leta 1913.

Zemljišni trgovec imajo pravice navesti in odračunati od svojih komnatih dohodkov vse stroške, katere imajo pri svoji trgovini in pripravi posestev ali zemljišč. Ravno tako imajo pravico tudi priračunati k kupni ceni vse stroške, katere imajo pri popravili poslopij, ureditvi zemljišč in sploh vse, kar zviša vrednost zemljišča ali poslopja. Toda te stroške se ne smejo potem vračati.

VABILO NA VESELICO, katero priredi

DRUŠTVO "ZAVRNIK" št. 3 S. D. P. Z. na Franklin-Hwy. Pa. v zvezi Slov. Ischr. Doma DNE 29. JANUARJA 1921.

Začetek ob osmi uri svečer s skladnim programom:

Igra "Lunini šarki pri porci" v enem dejanju. Igrala bo slovenska tamburaška godba iz Maxhoma, Pa., potem pa ples in mnogo razne druge zabave. Ker nas bo dramatično društvo posloilo z zelo dobro humanistično igro, se nadejamo, da nam bo slavno obhajstvo iz domačih bližnje okolice v mnogem številu posloilo pri ti zabavi. Ravno ti diletantje so nas že večkrat razveselili s svojimi krasnimi predstavami v naših domačih dvoranah. Tamburaški zbor pa bo s svojimi izbranimi komadi nas tudi razveselil s veselim poskočnicami in prijazno melodijo. Za splošno želodčne potrebe bo skrbel naš lahek zato izvoljeni odsek. Vsakega člana je dolžnost, da pove svojim prijateljem in znancem, da ga ujudno vabi na veselico društvo in

IŠČE SVOJEGA SPOROGA.

Žena išče svojega moža Leopolda Karničnik, pisala je že več pisem, pa ni dobila nobenega odgovora. Ne vem, ali je še živ, ali je mrtev. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, naj mi to naznani, ako bo pa sam čital, naj se prijavi svoji soprogi, na naslov: Antonija Karničnik, vas Čeplice, pošta Vransko na Stajerskem, Jugoslavija.

IŠČE SE POSLOVOODJO.

kateri je popolnoma zmožen voditi trgovino v zadržni prodajalni, katere obratuje že šest mesecev. Delo je stalno za pravega poslovodja. Vse ponudbe morajo biti poslano do 31. januarja, 1921 na naslov Frank Pugs, 5633 Butler Street, Pittsburg, Pa. Prosi se, da vsak priloži kako izkazilo o svojih sposobnostih. Odbor Zadržne prodajalne.

PRISELJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO

Ameriški konzulati v Evropi so bodo imeli pravice izdati dovoljenja v Ameriko po 4. marca, 1921.

Kdor hoče dobiti svojega v Ameriko, naj si da hitro pri ameriški konzulatu v svojem kraju, tako da vidi, ali mu bo dovoljeno od Amerike dobiti dovoljenje pred 4. marcem, 1921.

MATIJA SKENDER.

Javni notar na Ameriko in slabi kraj.

5227 Butler Street, Pittsburg, Pa. Sifurta in Trsta v New York ulici 925.25.

IŠČE DELAVCA!

Sprejem delavca Slovenca za delo na farmi; delo je stalno pozimi in poletu. Kateri vesele tako delo, naj se izkaže. Več se poizve pisмено. Pišite na naslov: John Golja, R. 1, East Worcester, New York.

KJE JE

John Gostinčar, doma iz Gostinčar, pri Zalogu pod Ljubljano. Cenjene rojake ujudno prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali ako bo sam čital ta oglas, naj se mi hitro prijavi na moj naslov: Frank Peršin, R. 1, Box 50, Greenwood, Wis.

IŠČE SLUŽKINJO.

najsiho Slovenka ali Hrvatka. Jaz sem vdovec, imam dva otroka v starosti od šest do osem let. Želim dobro služkinjo za izvrstno lepo opravljeno hišo. Katero vesele, naj mi piše. Plača po dogovoru. Naslov je: V. Jellens, 1322 10th Street, Oregon City, Oregon.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonije Immigrant Bank, 436 W. 23rd St., New York, N. Y.

Dragi gospodje: Danes sem prejel od Vas prejemno potrdilo za 11.383 kron, katere sem poslal 19. oktobra, da jih pošljete Prihrvaški Štedionici v Zagreb na branitev in iz tega vidim, da je bil ta mesec dne 9. novembra izplodnostno založen. Tudi vložno knjižico sem prejel. Za tako hitro izpolnjevanje mojega vložka se Vam prijazno zahvaljujem in Vam priporočam vsem ostalim, da me vesele, da imamo tako zaslužljivo poslovanje denarni zavod v naši zvezi. Nikola Zgurič, Box 23, Salina, Pa.

Jan 20

ODHOD PARNIKOV.

New York—Trst
29. jan.—Salvatore
29. jan.—La Savoie
1. feb.—Italia
8. feb.—President Wilson
15. feb.—San Giusto
19. mar.—Columbia
19. mar.—Argentina
29. mar.—President Wilson
2. april.—Salvatore
New York—Ljubljana
29. jan.—La France
29. jan.—La Savoie
8. feb.—La Lorraine
15. feb.—Chicago
19. feb.—Leopoldina
17. feb.—La France
25. feb.—La Savoie
8. mar.—Rochambeau
15. mar.—La Touraine
17. mar.—La France
19. mar.—Chicago
26. mar.—La Savoie
4. april.—La Lorraine
12. april.—Rochambeau
New York—Čemberk (Francija)
22. jan.—Mazonia
8. feb.—Argentina
8. feb.—Albania
17. feb.—Imperator
25. feb.—Argentina
1. mar.—Mazonia
15. mar.—Albania
22. mar.—Aguilar
7. april.—Mauretanis
Za ceno in druge podrobnosti obrnite na:
Zakrajšek & Četark,
79 — 8th Ave., New York City.

S A M A.

Povest. — Epical F. S. Finigar.

(Nadaljevanje.)

"No no — bi počakali — seveda!"
"Ne utegnem, res ne utegnem, na evidenje!"
Za ograjo je Alena med par drugimi ljudmi, ki so prišli na pošto, zagledala vegasti klobuk mešetarjev.

Ispod privrhanih krajev je mežalo vanjo levo Jokovo oko.

Alena se ga je prestrašila, da se ji je tresla roka, ko je prišla za kljuko.

Od pošte se je namenila naravnost v šolo, da izda vse Minki ter jo še nahujska, kako bi prekrizala ta načrt Smrekarju in Joku.

Ko jo je pa srečal pred hišo Smrekar, vračajo se počasi od žage, oči odprte proti pošti, kakor tat, je vaa streptala, ko mu je pogledala v oči.

"V šolo, kajne? Kakor sem Vam rekel!"

Tako jo je ogovoril, velik in močan, kakor tak, ki ima pravico velepati ter ji z očmi grozil in pretih, da se domisli, kaj se to pravi: Vi ste naša!

VII.

Alena je hitela proti vasi. Potoma je odpirala pismo. Roke so se ji tresle, da ji je padlo dvakrat pismo na tla. Kolikokrat je doma kljubovala očetu, materi, celo profesorji — tako so trdile soške in tudi sama — nalvka — je bila prepričana o tem — celo ti so imeli respekt pred njeno odločnostjo.

Pred tujcem — pred Smrekarjem ji je upal vsa pogum in njen načrt, da bi izdala Minki to tajno snovanje, je šel pred enim samim grozečim pogledom po vodi.

Pismo je komaj začela brati, toliko, da je videla, kdo ji piše, oči ali mati. Preprosta pišava ji je razodela takoj materino roko — in Alena je zganila list na pragu, ga vtaknila v žep in a sklepe: Kaj me briga vse to? vatopila k Minki.

Našla jo je, kakor prejšnji dan — pri delu za Miklavža.

"Gospodična Minka, Vi ste neumorno pridni!"

"To je zabava zame — torej ne zaslužim te pohvale."

"Zabava?"

Alena je skomizgnila z rameni.

"Sedite, pa kaj povejte! — Tako, semle; je vse navlečeno."

Minka ji je napravila prostor na divanu.

"Kaj bi Vam pravila. Govorite Vi, da Vas razumem. Povejte mi: Zakaj pravite, da je to delo zabava?"

"Sem rekla: zame. Razumete! Jaz sodim, da je delo — namreč tisto težko delo, ki nam je jarem, samo delo strogega poklica. Zakaj to delo nikdar ne vpraša: si razpoložen, se ti ljubi — te veselja za predmet — recimo — ta šola — nič, ampak govori in velepa samo: Delaj, delaj! Priložno ali nepriložno! Ugodno ali neugodno! Ura udari — na delo!"

"Torej se ujemata privzprav z gospodično Maro, ki trdi, da nima skoro nobene isped nas poklica — za šolo."

"Tega ne trdim. Edino to pravim: celo tisti, ki ima najkrajše poklice, celo tisti obični breme. Boste že izkušali! Prišlo trenotki, ko se Vam bo ura vlekla kakor dolgočasni tedni."

Alena bi bila najrajša pristala, da je, če danes okuša nekaj takega bremena, ko še ni bilo "dobro jutro" njenega poklica. Pa se je potajila.

"Tembolj sodim, da je po tako napornem delu treba oddiha — ne pa novega dela."

"Oddiha, da, to je resnica. Ali oddih je za vsakega drugačne mode. Postavim koleginja Maro se oddiha, ko se guglje na stolu in kad čigarete. Angleški državnik se oddahne, ko gre kopat na svojo pristavo in tamkaj kričati svojo govedo. Jaz se oddiham, ko delam tole, kakor vidite, kar mi je največja uteha za sree."

"Za sree," je povzela Alena s skoro sentimentalnim glasom.

Minka je odločila na stol urezano in pripahnjeno krilce, stopila za trenutek pred Aleno, potem jo prišla z obema rokama za glavo, ji pogledala v oči in rekla:

"O ti punčka moja ti, kak otrok si še!"

Sedla je tesno k njej in ji ovila roko okrog pasu.

"Za sree, za naše žensko sree bi bila drugačna uteha, kajne? V romanih se ne bere tako!"

"Kako ste poredni! Takole mislim: Ali ne čutite, kljub temu, da imate poklice in da ste socialist, kakor trdi Maro, ali ne čutite, da je nečestljiva sredi vseh otrok, sredi vasi in sredi celoga sveta vendar tako grozno sama, tako dolgočasno sama?"

"O tem tole — za danes: Kadar stopim pred kmetičko ognjišče, kjer se drži po troje otrok za krilo materi in vsi gledajo vanjo kakor v boginjo, in ko tak večer stopi oče na prag, vrtni se s polja, iz gozda — in se vse oči obrnejo vanj — in vse steče k njemu do praga — takrat in edino takrat občutim neko nesoglasje v svoji duši — nekaj grozno ledenega okrog arca. Pa samo takrat. To za danes. Zakaj resnično bi mi bilo žal, če bi se zapletli v to zanimivo debato, pa bi v are di običali — glejte, gre že na poldne."

"Resnično zanimivo, in prosim Vas, kajne, da mi boste prijateljica. V meni je namreč nekaj, česar sama ne poznam. Tako sem hrepelala vanj — pa sem kónaj prišla — in ves paradiz je v megli."

"Bodite pripravljene. Razočaranje rodi bogate sadove! Pri Smrekarjevih ga gotovo doživite."

Aleni je bilo, da bi planila na dan s svojim načrtom, pa se je domislila onih zapovedujočih oči in se jih je zbala.

"Za Smrekarja se ne bom brigala. Kaj mi mar! Ampak snoči sem Vas morala zagovarjati. Mešetar, tisti ostudni Jok, je trdil, da ste se Vi vmešali v neko kupčijo."

Minka je pomolčala in pomislila.

"V kupčijo? — Strniška? Kaj?"

"Da. Da ste pisali pismo v Trst!"

"Pisala, res, in še bom in vselej, kadar me kdo poprosi!"

(Dalje.)